

Heves megyei autóbusszos kirándulás 2019. április 20.

Április 20.-án, szombaton a Széna térről 30 fő részvételével elindultunk Heves megye felé. Első programunk az **erdőteleki arborétum** megtekintése idegenvezetővel. Rövid pihenő után pontosan nyitásra oda is értünk. Az idegenvezető már várt is minket.

A törökök kiűzése után a falu részben kismesek, részben 1691-től Buttler Jánosé, az egri vár parancsnokáé. A kastélyt feltehetőleg régebbi falak felhasználásával Buttler János Lajos földesúr 1715-ben kezdte építeni, késő barokk, copf stílusban, nevét Mikszáth Kálmán Különös házasság című regényéből ismerhetjük. Majd ennek fia, Buttler Gábor bővítette a mai alakjára a XVIII. század második felében. A hozzátartozó préházat Povolni János építette 1794-ben. Később Kovács József orvos és fogadott fia kezére került a birtok, ők alakították ki a hatalmas parkot.

Dr. Kovács József orvosi tanulmányai mellett elismert botanikussá képezte magát. Az ő és fia munkájának köszönhetően alakult ki a mai több mint 1200 növényfajt bemutató 7 hektáros területet. Az arborétumban az egész országban egyedülálló ritkaságok találhatók, itt él hazánk legnagyobb cukorsüvegfenyője, amely ezt a címet 3,5 méteres magasságával érdemelte ki. Ezen kívül itt található az országban a legnagyobb teltvirágú vadgesztenye, nagymagvú tiszafa és ezüstitörzsű fenyő is. További növényritkaságok a sárgatermésű tiszafa, a téli zöld tölgy, platánkérgű fenyő, a kanadai homlokfenyő és a szillelű gumifa. Az arborétum két fő részből áll, a régi és az új kertekből, amelyet téglafal választ el egymástól.

Az arborétum jelenleg az egri Eszterházy Károly Főiskolához tartozik. A teljes védett terület 25,5 hektáros, amit az arborétumon kívül égerláp borít, ez a Bükk Nemzeti Park része. Az arborétum szomszédságában húzódó égerláp e térségben ritkaságszámba megy – a lápi, valamint az eredeti mocsári tölgyes növénytakasulások élővilágát őrzi – de e csapadékhiányos tájon az arborétum vízigényét is biztosítja.

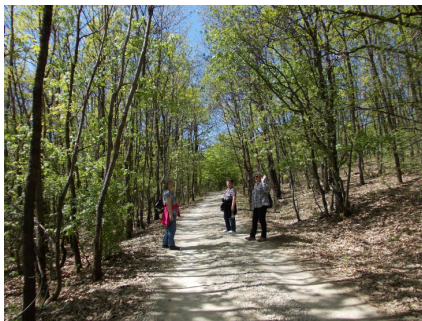
Az erdőteleki polgármester asszonytól engedélyünk volt, hogy kívülről megtekintsük az egykor szebb napokat látott **Buttler-kastélyt**. A birtokot 1845-ben, Buttler János halála után dr. Kovács József vette meg. 1913-ban nevelt fia vette át a birtokot. Ma Erdőtelek község a tulajdonos.

Valamivel 12 óra után elindultunk az Egertől 17 km-re fekvő Szarvaskőre. **Szarvaskő** a Bükk-hegység egyik gyöngyszeme. Itt egy festői sziklaszurdok keleti oldalán a Várhegy, nyugatra a Keselyű-hegy található. Több tulajdonos után 1945-ig az egri püspökség birtoka volt. Vámszedőhelyként működött. Az itt található vár építése 1248-ban, a tatárjárás után kezdődött meg. Ez a vár volt Eger várának az élelmezési raktára.

Itt folyik a Gilka patak az Eger patakba. Ennek a vonalán kezdtek (robbantások után) két alagutat és vasutat építeni 1908-ban. Kőbányászat és szénbányászat is volt itt.

Hamarosan meg is értünk Szarvaskő Újtelepre, ahonnan a csoportunk felment a 2004-ben átadott **kilátó**hoz, ami a Major-hegyen 360 m magason van. Gyönyörű páramentes napsütéses időnk volt, így láthattunk mindent, ami innen csak megtekinthető.

Lefelé a kék háromszöggel jelölt utat választottuk. Itt a túravezető (szerénységgem) kapott hideget és meleget. Végül kis segítséggel mindenki épségben leért. Már ekkora nagyon éheseek voltunk. A csoport nagy része az Öko-Panzióban megebédelt. Miután a busz sofőr három órás pihenője megvolt, elindultunk kaptárköveket nézni.

Mivel jól álltunk az idővel, programon kívül elmentünk **Cserépváraljára**. A falu határában 10 lelőhelyen 20 kaptárkövet ismerünk, amelyek összesen 132 fülke számolható össze. Itt, a Mangó-tetőn találhatóak hazánk legmonumentálisabb kaptárkövei. A nagy kaptárkő (**Nagykúp**), melyet a népnyelv Ördögtoronynak is nevez, déli oldala szabályos kúpformájú, kb.10-13 méter magas, és 25 fülke található benne. Tőle keletre látható a kisebb kúp (**Kiskúp**), amelyben 5 fülke helyezkedik el. Több feltételezés ismert a kultúrtörténeti funkciójuk meghatározására.

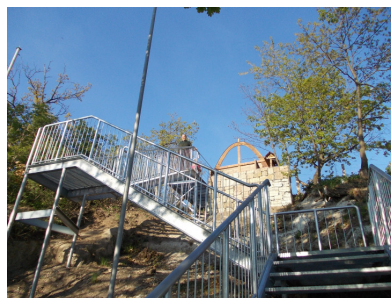

A kaptárkő kutatók feltevései szerint az Árpád-korban kialakult riolittufába vájt barlanglakásokkal és pincékkel együtt jelentek meg a kaptárkövek. A nép szájhagyománya szerint többféle feltételezés is létezik, az egyik, hogy temetkezési helyként használták, illetve hogy eleink számára szolgálhatott pogány oltárkő gyanánt. A kaptár szó etimológiai vizsgálata is több magyarázatra ad lehetőséget. Legkézenfekvőbb, ahogy a kaptár szóból következtetni is lehet, az, hogy méhkaptár céljait szolgálták ezek a nyílások. Olyan vélekedés is napvilágot látott, mely szerint a honfoglalás korában egy kis népcsoport készítette a fülkéket áldozati ajándékok tárolására. Akármilyen is volt eredeti funkciójuk, elbűvölten álltunk az impozáns sziklakúpok alatt.

Következő megállónk **Szomolya** volt. Szomolya Egertől 18 km-re található. Az egész falu egy völgyben terül el a Kánya-patak két oldalán. A falu a rövidszárú fekete cseresznyéről lett híres. Az erdők ölelésében termő cseresznyések mentén található az európai viszonylatban is egyedülálló kőképződmény csoport: 4 lelőhelyen, 18 kaptárkövön összesen 117 fülke található. A jellegzetes kúp alakú képződmények egyike a legimpozánsabb **Királyszéke**, mely egy hatalmas búbos kemencéhez hasonlít. Kőkultúránk elengedhetetlen részét képezik a barlanglakások is.

A csoport egyik részével elindultunk a piros jelzésen a **kaptárkövek** felé. Végig felfelé vezetett az út, reggel óta úton lévő csoportunk már kissé nehézkesen lépdelt, de a környező hegyekre nyíló csodálatos panoráma kárpótolt minden fáradságért. Feljutottunk a Kaptárkövek-tanösvény bejáratához. Itt kiépített, fémkerítéssel védett úton megnézhattuk a képződményeket. Visszafelé a lejtős úton már könnyen visszajutottunk a településre.

A csoport másik része a **barlanglakásokat** nézte meg. Ők hamarabb végeztek a látnivalókkal, a buszban vártak már ránk. Kellemesen elfáradva, szép élményekben gazdagodva elindultunk hazafelé. Ez a szép utunk a Bp. VI. kerületi Terézvárosi Önkormányzat pályázati támogatásával valósult meg, melyet tagjaink nevében ezúton is köszönünk.

Nemes Lászlóné túravezető
(Fotók: Mógor Gabriella)